

O MODO VERBAL

Indica a actitude do suxeito ante aquilo que expresa o verbo (indica se unha acción é real ou se se trata dun desexo/probabilidade ou dunha orde).

O neno **come** unha ensalada.

Pasa para a corte!

Oxalá **poida** ser astronauta

Hai **tres modos verbais**:

1. Indicativo

Expresa feitos reais ou que o falante considera certos. Ben sexa que ocorreron (pasado), ocorrerán (futuro) ou están a ocorrer (presente).

Exemplo:

Vou ao instituto en autobús.

Fun ao instituto en autobús.

Irei ao instituto en autobús.

2. Subxuntivo

Refire **accións que non están a acontecer** ou que se cadra nin sequera acontecen nunca, mais si **expresan un desexo ou necesidade de que pasen**. Así pois, este modo utilízase para falar de **desexos, suposicións, peticións, hipóteses** etc. Ten tres tempos verbais: presente, pretérito e futuro.

Exemplo:

*Oxalá Andrea **gañe** a carreira.*

*Espero que Andrea **gañase** a carreira.*

*De **gañares** a carreira, sería a túa primeira medalla.*

3. Imperativo

Expresa ordes, mandatos, rogos e desexos. SÓ EXISTE en tempo **presente** e en **2ª persoa de singular e plural**.

Exemplo:

***Cala** a boca!*

***Calade** a boca!*

O TEMPO VERBAL

O **tempo do verbo** indica o **momento** en que se **produce** a **acción** expresada polo verbo **con respecto ao momento de fala**.

Presente

Empregámolo para dar conta da **realidade que se está a producir no momento en que se fala**.

Exemplo:

O *cabalo* **bebe** no caldeiro.

Pasado

Serve para falar de **accións que aconteceron antes no tempo**.

Exemplo:

Onte **xoguei** ao baloncesto cuns amigos.

Futuro

Serve para expresar **accións que ocorrerán despois, máis adiante no tempo**.

Exemplo:

Colleremos o autobús ás 14.15h.

Exercicios:

1. **Conxuga** o verbo **marchar** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

2. **Conxuga** o verbo **correr** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

3. **Conxuga** o verbo **vivir** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

4. **Conxuga** o verbo **ser** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

5. **Conxuga** o verbo **estar** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

6. **Conxuga** o verbo **facер** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

7. **Conxuga** o verbo **haber** en PRESENTE, PRETÉRITO e FUTURO de **indicativo**.

Presente	Pretérito	Futuro
Eu _____	Eu _____	Eu _____
Ti _____	Ti _____	Ti _____
El/ela _____	El/ela _____	El/ela _____
Nós _____	Nós _____	Nós _____
Vós _____	Vós _____	Vós _____
Eles/elas _____	Eles/elas _____	Eles/elas _____

8. **De que conxugación** son estes **verbos**?

- a) Debuxas: _____ b) Vivirei: _____ c) Collemos: _____ d) Lerá: _____
e) Adiviñaches: _____ f) Pintou: _____ g) Sairán: _____ h) Hei: _____

9. **Subliña** os **verbos** do texto: «Cheguei ao instituto ás oito e media e fun para o pavillón. Alí estaba a miña amiga Ana cos seus compañeiros de segundo de secundaria, pero eu achegueime a un grupo que estaba xogando ao baloncesto.»

10. **Escribe o tempo** dos **verbos** que aparecen nesta cantiga popular galega.

Por debaixo da ponte

Por debaixo da ponte
da vía do tren
ía unha lanchiña
que corría ben,
que corría ben,
que corría ben
por debaixo da ponte
da vía do tren.

Verbos:

Por debaixo da ponte
víronte pasar,
as pernas Marica,
viñas de lavar,
viñas de lavar
e a cara tamén,
por debaixo da ponte
da vía do tren.

Verbos:

---

11. **Anota** os **verbos** que aparecen no *Pirimpimpín* de Malvela.

<https://www.youtube.com/watch?v=WVwMJwq7ms0>

OS TEMPOS DE PASADO

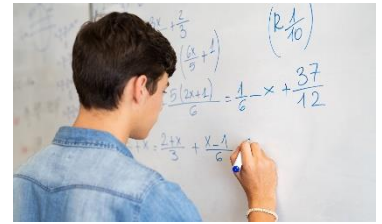
- **O pretérito** (ou **pretérito perfecto**) expresa accións e acontecementos que suceden nun momento anterior ao que se atopa o falante: son accións **xa rematadas** no pasado.

Exemplos:

A semana pasada **estudei** para o exame de matemáticas.

Onte o profesor **deunos** os resultados da proba e **aprobei** cun oito.

Fixen todos os exercicios de fraccións.

Onte **houbo** unha treboada moi forte.

A semana pasada **caeron** moitos raios sobre as Cíes.

Fixestes fotos da treboada de antonte?

O ano pasado Andrea e Lois **viviron** en París.

Andrea **alugou** un piso no Barrio Latino.

Lois **convidou** a Andrea a cear nun barco polo río Sena.

- **O copretérito** (ou **pretérito imperfecto**) expresa accións simultáneas ou habituais no pasado. Presenta as terminacións: **-aba** (1ª conxugación) e **-ía** (2ª e 3ª conxugacións).

Exemplos:

Cando **erades** nenos, **iades andando** ao colexio.

Antón **tiña** unha mochila azul e a de Iago **era** gris con manchas máis escuras. María **levaba** sempre unha rosa.

- **O antepretérito** (ou **pretérito pluscuamperfecto**) indica que unha acción pasada é anterior a outra xa mencionada.

Exemplos:

Cando **chegaron** (pretérito) á estación, o tren **xa marchara** (antepretérito). (Chegaron ás 10.10h e o tren saíra ás 10.00h).

- O **pospretérito** (ou **condicional**) indica unha acción posterior respecto dun pasado. Emprégase co valor de **cortesía**, para formular hipóteses ou para dar consellos.

Exemplos:

Onte miña nai díxonos que nos **recollería** ás tres. Pensou que non **caberíamos** todos no coche.

Podería dar-me medio quilo de mandarinas?

Gustaríalle levar tamén un quilo de laranxas?

Eu no teu lugar **contaría** a verdade.

Eu tamén **choraría** se suspendese o exame de historia

Escribe os verbos que aparecen na viñeta:

Exercicios:

Completa con **pretéritos** ou **copretéritos**.

- As chuvias da semana pasada _____ o desbordamento dos ríos. (provocar)
- Cando era novo, sempre _____ tarde á escola. (chegar)
- A novela que _____ o mes pasado _____ me moito. (ler, gustar)
- Meu avó _____ de min cando os meus pais ían traballar. (coidar)
- Era eu quen _____ a pasear a cadela todos os días. (levar)

Completa con **pretéritos** ou **antepretéritos**.

- O xornal _____ de que se _____ un accidente na autoestrada. (informar, producir)
- O autobús _____ xa cando eu _____ á parada. (pasar, chegar)
- Miña nai _____ de que me _____ unhas amigas. (avisar, telefonar)
- _____ dicindo que os _____ a Garda Civil nun control de rutina. (chegar, parar)

Entrevista a algún **compañero/a** de clase. Pregúntalle con respecto ao **pasado**.

a) Que almorzaches esta mañá?

---

b) Que é o mellor que che pasou esta fin de semana? E o peor?

---

c) Pasouche estes últimos días algo estraño ou interesante?

---

d) Que fixeches antes de vir á aula?

---

e) Con quen estiveches hoxe/esta fin de semana? Que fixestes xuntos/xuntas?

Comprensión lectora: O tardo

Este ser perverso é da familia dos trasnos e temos del e das súas actuacións unha descrición detallada.

O tardo é pequeno, dunhas tres cuartas de estatura máis ou menos, e é moi peludo por todo o corpo. Entre as longas barbas que gasta, e que case lle ocultan a boca, deixa ver, cando ri, unha dentamía ruín pero numerosa, pois seica ten moitos máis dentes dos que ten a xente común. De pel verdosa, na súa faciana rebolen uns ollos grandes e mouros coma o carbón.

Non coida moito a súa vestimenta e adoita levar un traxe vello axustado ao corpo e loce na testa un pucho vermello que, en ocasións, pode levar axóuxeres no curuto.

Este ser, que como se verá é malicioso e daniño, vai sempre armado, cunha pequena espada e móvese axilmente dun lado a outro pegando chimpos e mesmo pinchacarneiros. Os tardos son covardes e téñenlles moito medo aos cans e aos gatos, pois estes animais poden velos moito mellor ca nós, e foxen deles coma se os levase o demo.

O tardo instálase nas casas das súas vítimas facendo entradas que nós non podemos ver. A diferenza do seu parente o trasno, gústalle deixar as cousas das casas tal e como as atopa. A súa maldade non é outra que a de causar pesadelos e angurias aos que dormen e niso consiste a súa principal actividade e diversión. Aínda que é anano, pesa coma ferro e, cando a xente dorme, séntaselle no peito e causa opresión e soños moi, moi desagradables.

Se algunha vez espertas sobresaltado dun mal soño e ao abrir os ollos ves que un anano barbudo está sentado enriba de ti, non collas medo, é o tardo. Xa che dixemos que era algo mexericas, cólleo polo pescozo e ameázao firmemente con esfachalo contra a parede. Seguro que non volve!

X. MIRANDA, A. REIGOSA e X. R. CUBA: *Pequena mitoloxía de Galicia*

1) Que **tipo** de **texto** é?

---

2) **Resume o texto.**

---

3) Cal é o **tempo verbal predominante**?

---

4) **Subliña os verbos** do relato.

5) **Anota** no cadro os **verbos que subliñaches segundo** a súa **conxugación**.

1ª conxugación (-AR)

2ª conxugación (-ER)

3ª conxugación (-IR)

---

6) EXPRESIÓN ORAL. **Imos falar de momentos/cousas especiais** nas nosas vidas.

- a) **Como era** o teu **primeiro mestre** ou a túa **primeira mestra**?
- b) **Como era** o teu **xoguete preferido**?
- c) **Como era** a túa **peza de vestir preferida**?
- d) **Como era** o teu **mellor amigo** ou a túa mellor **amiga** da escola?

7) EXPRESIÓN ESCRITA: **A galleta da sorte.**

Segundo a tradición chinesa, **as galletas da sorte** agachan no seu interior **predicións** sobre o **futuro**.

- a) Vas predicir o futuro do teu compañeiro ou da túa compañeira.
- b) Escribe nun anaco de papel a predición e dállo á profesora.